

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง
STUDENT SUPPORT SYSTEM OF SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
PHATTHALUNG SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE

¹สุเมธ อิสโหม และ ²กนกกร ศิริสุข

¹Sumate Issamo and ²Kanokkorn Sirisuk

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ประเทศไทย
Songkhla Rajabhat University, Thailand

¹65G180031@parichat.skru.ac.th, ²kanokkorn.si@skru.ac.th

Received : December 3, 2024; **Revised :** March 4, 2025; **Accepted :** April 29, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) เปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน แตกต่างกันอย่างมี

¹ นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการส่งต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ประเด็นที่มีการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; ผู้บริหารสถานศึกษา; การบริหารการศึกษา

Abstract

The objectives of this study were: 1) Study the student support system of the schools under the Office of Phatthalung Secondary Educational Service Area; 2) Compare the student support system of the schools under the Office of Phatthalung Secondary Educational Service Area, which were classified by educational level, work experience, and school size; and 3) Study the suggestions regarding the student support system of the schools under the Office of Phatthalung Secondary Educational Service Area. The results showed that: 1) The student support system of the schools under the Office of Phatthalung Secondary Educational Service Area, in a whole aspect, was at a high level. When considering each aspect, it was at a high level in every aspect. 2) Comparing the student support system of the schools under the Office of Phatthalung Secondary Educational Service Area, classified by educational level, it was found to be not different. When classified by work experience, in a whole aspect, it was found to be not different. When considering each aspect, the Student supporting and development aspect was a statistically significant difference at the .05 level. When classified by school size, in a whole aspect, it was found to be not different. When considering each aspect, the Student screening, and the Referring aspects were statistically significant differences at the .01 level. 3) In the suggestions regarding the student support system of the schools under the Office of Phatthalung Secondary Educational Service Area, it was found that the most frequently suggested aspect was the Familiarizing with students.

Keywords: Student Support System; School Administrators; Educational Administration

บทนำ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่ปรึกษา หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายรวมถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด (กรมสุขภาพจิต, 2546: 4) โดยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ครูที่ปรึกษา หรือครูประจำชั้นมีความสำคัญที่จะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีข้อมูลนักเรียนที่แท้จริง ของนักเรียนทุก ๆ ด้าน และสามารถนำข้อมูลด้านต่าง ๆ มาบูรณาการเพื่อการรู้จัก และเข้าใจ นักเรียนแต่ละบุคคลอย่างละเอียดรอบด้าน รวมทั้งเพื่อเป็นการจัดกลุ่มและการคัดกรองนักเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญ ที่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องนั้นจะได้ร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีพัฒนาการที่ก้าวหน้าต่อไป ในทุกด้านจึงนำไปสู่การวางแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพต่อไป (จันทิมา นกอยู่, 2566:40) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชน มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้ (กรมสุขภาพจิต, 2546: 2) ซึ่งการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ (กรมสุขภาพจิต, 2546: 4)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง มีเขตพื้นที่บริการ 11 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอควนขนุน อำเภอเขาชัยสน อำเภอปากพะยูน อำเภอกงหรา อำเภอดงระหวง อำเภอป่าบอน อำเภอศรีบรรพต อำเภอป่าพะยอม อำเภอบางแก้ว และอำเภอศรีนครินทร์ ซึ่งในทั้ง 11 อำเภอนี้ประกอบไปด้วยสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 27 แห่ง ผู้บริหารและครูจำนวน 948 คนประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 56 คนและครูจำนวน 890 คน จากการศึกษาแผนบริหาร การศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2567 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง พบว่า ได้มีการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นฯ และนโยบายระยะเร่งด่วน ของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ว่าจะเป็นนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม การจัดการศึกษาเพื่อ

ความเป็นเลิศ การเสริมสร้างความสุขและความปลอดภัยของสถานศึกษา การเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา การสร้างความเข้มแข็งระบบแนะแนว การชี้แนะ (Coaching) และการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน และการเสริมสร้างทักษะอาชีพ และการมีรายได้ระหว่างเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง, 2566: 8) นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ได้กำหนดประเด็นกลยุทธ์ 4 ประเด็น เพื่อเป็นกรอบแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษา ได้แก่ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 สร้างโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการทางการศึกษา ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารจัดการสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง, 2566: 25) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากประเด็นข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและหน่วยงานต่าง ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ปีการศึกษา 2566 จำนวนข้าราชการครูทั้งหมด 890 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ปีการศึกษา 2566 จำนวน 269 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มสถานศึกษาแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา หลังจากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห และด้านการส่งต่อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห และด้านการส่งต่อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

3.2 วิเคราะห์การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปเทียบกับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของช่วงระดับคะแนน 5 ระดับ

3.3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำแนกตาม ระดับการศึกษา โดยใช้สถิติ t-test จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยใช้ สถิติ One-way ANOVA (F-test) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบ รายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

3.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยการวิเคราะห์ ค่าความถี่ (Frequency)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง Soft Skills เรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง สรุปผล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำนวน 269 คน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 66.20 โดยมีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 53.16 และปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 38.29

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.24$) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.25$) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 4.39$, $SD = 0.33$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.32$) และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.35$) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบข้อมูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำแนกเป็นรายด้าน

3.1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาไม่แตกต่างกันทุกด้าน ดังตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบข้อมูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ปริญญาตรี (n = 178)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 91)		t	sig
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.24	0.36	4.25	0.32	-.193	.847
2. การคัดกรองนักเรียน	4.28	0.32	4.21	0.32	1.733	.085
3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.38	0.34	4.39	0.30	-.146	.884
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียน	4.53	0.26	4.49	0.23	1.357	.176
5. การส่งต่อ	4.54	0.25	4.50	0.22	1.189	.236
ภาพรวม	4.39	0.21	4.36	0.19	1.139	.256

3.2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวม ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และด้านการส่งต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3.4 ข้อเสนอแนะของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อพิจารณาข้อเสนอแนะเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และผู้บริหารสถานศึกษามีควรสร้างกิจกรรมระหว่างครูกับนักเรียนและผู้ปกครองให้มากขึ้น

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีข้อเสนอแนะ คือ สถานศึกษาควรมีการทำข้อมูล การคัดกรองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนตามความถนัดและความต้องการของนักเรียนทุกคน

3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีข้อเสนอแนะ คือ สถานศึกษาควรจัด กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้ตามความถนัดและความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเองมากยิ่งขึ้น และสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ทุกคนอย่างเท่าเทียม

4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีข้อเสนอแนะ คือ ทุกฝ่ายใน สถานศึกษาควรให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน สถานศึกษาควรสร้างความ เข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการดำเนินงาน ผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินงานและ สถานศึกษาควรมีกิจกรรมรองรับสำหรับการแก้ไขปัญหานักเรียน

5) ด้านการส่งต่อ มีข้อเสนอแนะ คือ สถานศึกษาควรมีช่องทางในการทำงาน ร่วมกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรมีขั้นตอนการดำเนินงาน ด้านการส่งต่อนักเรียนที่เป็นขั้นตอนและชัดเจน สถานศึกษาควรมีข้อมูลของนักเรียนที่ถูกต้องและ ครบถ้วน สถานศึกษาควรคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนให้มากที่สุด และผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ ความสำคัญในการส่งต่อนักเรียน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อ ด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพัทลุง ให้ความสำคัญกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีพันธกิจเพื่อ เพิ่มโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานให้สอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัด สอดคล้องกับวิจัยของ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564: 58) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและ รายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

2. ผลการเปรียบเทียบ การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง มีแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือที่ชัดเจนเพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานไปในทิศทางเดียวกัน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางของสำนักงานเขตพื้นที่ สอดคล้องกับวิจัยของ พรศักดิ์ ผลการรอง (2562: 84) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวม ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์มากกว่า มีความเชี่ยวชาญและเข้าใจในระบบงานมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย ซึ่งกิจกรรมที่จัดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนนั้นอาจจะมีการจัดอย่างต่อเนื่อง แต่ครูที่ขาดประสบการณ์อาจจะไม่เข้าใจในกระบวนการของการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ สอดคล้องกับ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564: 58) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสาบบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสาบบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับวิจัยของ ศิวา ขุนชำนาญ (2564: 89) ได้ทำ

วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลกับ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการส่งเสริม และพัฒนานักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และด้านการส่งต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างของปัจจัยต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นระบบการบริหารงาน ความพร้อมด้านบุคลากรที่รับผิดชอบ ความพร้อมด้านงบประมาณจึงทำให้เป็นข้อจำกัดของสถานศึกษาในบางแห่งที่ไม่สามารถบริหารงานได้เช่นเดียวกับสถานศึกษาที่มีความพร้อมในทุกด้าน สอดคล้องกับ สุภัสสร สุริยะ (2562: 76) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง เกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีข้อเสนอแนะสูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน และด้านการส่งต่อตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรลงพื้นที่จริงด้วยตนเอง ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน มีการจัดทำข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับนักเรียนจากการศึกษาข้อมูลหลากหลายด้าน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และควรสร้างกิจกรรมระหว่างครูกับนักเรียนและผู้ปกครองให้มากขึ้น ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน ทุกฝ่ายในสถานศึกษาควรให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไข

ปัญหาของนักเรียน สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการดำเนินงาน ผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ควรแก้ปัญหาให้เร็วที่สุดเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับผู้เรียนและมีกิจกรรมรองรับสำหรับการแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อ สถานศึกษาควรมีช่องทางในการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการส่งต่อนักเรียน มีขั้นตอนการดำเนินงานด้านการส่งต่อนักเรียนที่เป็นขั้นตอนและชัดเจน มีข้อมูลของนักเรียนที่ถูกต้องและครบถ้วน คำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนให้มากที่สุด และผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการส่งต่อนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภรเกษม ปรงผล (2560: 40) ได้กล่าวว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นมีความสำคัญ โดยทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือ ในการพัฒนาและดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ นักเรียนป็น บุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิต ที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา จันทิมา นกอยู่ (2566: 40) ได้กล่าวว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ครูที่ปรึกษา หรือครูประจำชั้นมีความสำคัญที่จะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีข้อมูลนักเรียนที่แท้จริง ของนักเรียนทุก ๆ ด้าน และสามารถนำข้อมูลด้านต่าง ๆ มาบูรณาการเพื่อการรู้จัก และเข้าใจ นักเรียนแต่ละบุคคลอย่างละเอียดรอบด้าน รวมทั้งเพื่อเป็นการจัดกลุ่มและการคัดกรองนักเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญ ที่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องนั้นจะได้ร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีพัฒนาการที่ก้าวหน้าต่อไป ในทุกด้านจึงนำไปสู่การวางแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพต่อไป

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา คือ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการบริหารให้มีการจัดระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับข้อมูลโดยวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลายและนำข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาเพื่อนำมาวิเคราะห์ในการจัดรูปแบบการดำเนินงานด้านถัดไปได้อย่างถูกต้อง 3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมในการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนตามความต้องการของนักเรียน 4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์หาสาเหตุของนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา

ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาอย่างใกล้ชิด 5. ด้านการส่งต่อ สถานศึกษาควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานด้านการส่งต่ออย่างถูกต้องมีระเบียบ

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต
- จันทิมา นกอยู่. (2566). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นุรมาน พัทธสุขสันต์. (2564). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- พรศักดิ์ ผกกรอง. (2562). *การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ศิวา ขุนชำนาญ. (2564). *การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ศุภกรเกษม ปรงผล. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570)*. พัทลุง : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง.
- สุภัทสร สุริยะ. (2562). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสยาม.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607-610.